

K dobitkovini od žag.

V „Slov. Pravniku“ let. št. 6. priobčena je odločba z dne 21. decembra 1889, št. 4212, s katero upravno sodišče izreka načelo, da so dobitkovine proste tiste žage, koder posestnik obdeluje samo le surovino iz svojih gozdov največ za svojo rabo in s pomočjo svoje družine.

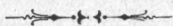
Z drugo odločbo z istega dne t. j. 21. decembra 1889 pa je upravno sodišče odbilo pritožbo, naperjeno proti propisani dobitkovini. Stvar bila je v tem slučaju ta, da posestnik troje celó preprostih žag, katere delajo le nekaj časa v letu, podelaval je na teh žagah poleg lesa, ki ga je dobival iz svojega gozda, tudi še tujo surovino v deske i. t. d. ter tako podelano leseno blago spečaval drugam. Smatrati je vsekakor, da to opravilo donaša dobička in da je gotovo dobitkovini podvrženo. To, zaradi česar se v prvem slučaju ni nahajala dolžnost dobitkovine, ni veljalo tudi tu, ker je pritoževatelj na svojih žagah podelaval tudi tuji les. Ta obrat kaže se torej kot samosvoj, izven poljedelstva pritoževalčevega stoječ obrtni obrat, ker je o poljedelskem obrtu kot postranskem pravilu poljedelca-davkoplačavca govoriti moči gotovo le tedaj, kedar se podelava zgol le tvarina, dobljena iz svojega poljedelstva.

Ako primerjamo ti dve odločbi, pokažejo se nam nastopna načela za dobitkovino, ki jo je plačati od obrata z žagami. Žage, na katerih posestnik podelava zgol les iz svojih gozdov, so dobitkovine proste, in sicer tudi tedaj, ako posestnik prodaja zrezano blago. Tudi je vse jedno, ali dotični obrat spada pod obrtni red; ne smé pa obseg žagarstva biti tolikšen, da izgubi značaj postranskega obrta, postranskega v primeri k pravemu glavnemu gospodarstvu posestnika žage. Od takih žag pa, na katerih se reže tudi les iz tujih gozdov, plačevati je dobitkovino. Prav tako tudi od žagarstva, kateremu zaradi njegovega obsega ni moči pripisovati več značaja poljedelskega postranskega opravila. Tako so n. pr. dolžne dobitkovino žage, na katerih velik gozdni posestnik reže les iz svojih gozdov, da s prodajanjem lesenega blaga napravi kupčijo, ker tu je prodajanje zrezanega blaga pravo, dobiček donašajoče opravilo, ker se tu žagarstvo

kaže kot samosvoje podjetje, a ne kot poljedelsko, postransko opravilo, katero naj bi le olajšavalo in podpiralo gospodarstvo posestnikovo.

Ta zadnja misel seveda ni prav trdna, ker dolžnost, plačevati dobitkovino, ali oproščenje od nje ne zavisi od tega, kolikšen je obrat. Kedor prodaja surovino, katero je sam proizvel, temu ni treba plačevati nikake dobitkovine. Ker upravno sodišče oznamenja deske i. t. d. za surove proizvode, onda je oproščen od dobitkovine tist, kateri take proizvode prireja od lesa iz svojega gozda, in sicer tudi tedaj, ako te proizvode na veliko prodaja. Takó je čisto pravilno sodilo upravno sodišče v določbi z dne 20. decembra 1881, št. 2123 glede prodajanja mleka na veliko. Ne vemo, zakaj bi se takisto ne sodilo veljavno tudi za druge surovine, rekše les in leseno robo.

Naposled omenjamo še, da se razpis fin. minist. z dne 28. oktobra 1873, št. 27466 bavi z vprašanjem o plačevanju dobitkovine od žag, določujoč, da so dobitkovino dolžne žage, katere podelavajo surovo lesovino iz gozdov, posestniku lastnih v trgovsko blago, zato ker so po veljavnih propisih dobitkovine prosta samo tista poljedelska podjetja, katera proizvajajo in prodajajo surove proizvode; k le-tém spada pač les, ki je dobljen po gozdarstvu in določen, da se požgé ali v oglje priredi, potem spada sem proizvajanje hlodov, kateri se dajo še naprej obdelati; ne spadajo pa semkaj tisti proizvodi, kateri se dobivajo iz navedene surovine po mehničnem ali kemičnem potu, in katere je zategadelj tudi smatrati za industrijske proizvode. Blago ki se zreže na žagah, in sicer deske, letve, podboji i. t. d., niso torej po smislu tega fin. min. razpisa več surova tvarina ali surov proizvod, ampak industrijski proizvod.

K slovenski pravni terminologiji.

II.*)

Rekli smo zadnjič, da nam hode terminologijsko gradivo pretehtati znanostno, predno se zbere in uredi v nameravano

*) Gl. „Slov. Pr.“ let. št. 9.